

Meråker kommune
Rådhuset
7530 MERÅKER

Vår dato: 27.07.2018
Vår ref.: 2018/12517

Deres dato: Deres ref.:

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på bjørn i Meråker kommune 2018

Meråker kommune har søkt om forlengelse av skadefellingstillatelse av bjørn i kommunen. Stort tap av sau/lam til bjørn i løpet av beitesesongen 2018, nye tap de siste dagene, samt at Meråker i sin helhet ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 6 ble lagt til grunn for søknaden. Fylkesmannen har etter en totalvurdering ikke funnet det riktig å gi videre tillatelse til skadefelling av bjørn i kommunen. Søknad om forlengelse avslås. Miljødirektoratets avslag på søknad om skadefelling av bjørn uavhengig av kjønn og alder i Meråker kommune legges til grunn, samt at det nå vurderes som aktuelt å gjennomføre andre forebyggende tiltak for å redusere tap av beitedyr. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Søknad

Meråker kommune v/Haneborg søker fredag 27. juli kl. 10.20 om forlengelse av skadefellingstillatelse på 1 bjørn i Meråker kommune. Nye tap av sau til bjørn den siste uka, samt det totale tapsbildet så langt i beitesesongen og det at Meråker ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 6 begrunner søknaden.

Bakgrunn

Meråker kommune fikk skadefellingstillatelse på 1 bjørn 16. juni 2018 etter påvist tap til bjørn. Siden den gang er det registrert mye tap av sau til bjørn gjennom hele beitesesongen, og skadefellingstillatelsen er flere ganger forlenget (alle vedtak tilgjengelig på miljøvedtak.no). Siste forlengelse ble gitt av Fylkesmannen 19. juli d.å., og gav tillatelse til skadefelling av 1 bjørn i områdene sør for E14 i Meråker. Fylkesmannen ble gjort oppmerksom på at det natt til 17. juli var avbildet binne med unge på viltkamera ved Fossvatna i Meråker. Det er også tidligere vært diskutert at det er flere skadevoldere i kommunen, basert på sportegn og kadavrenes utbredelse. Etter en totalvurdering ble skadefellingstillatelsen opprettholdt, men vilkåret om at binne og dens unger er unntatt ble presisert for fellingsleder og kommune.

Meråker kommune sendte 23. juli søknad om at fellingstillatelsen skulle gjelde all bjørn, uavhengig av kjønn og alder. De ba om at Fylkesmannen fjernet vilkåret i punkt 3 om at binne med unger og dens unger er unntatt fra fellingstillatelsen (jf.vedtak datert 19. juli d.å.).

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmltpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Lina Nøstvold
Telefon:
+47 7416 81 48

I vedtak fra Miljødirektoratet datert 1. juni d.å. er det presisert at binner med unger og dens unger er unntatt fellingstillatelsen. Fylkesmannen har således ikke myndighet til å gi skadefellingstillatelse på binne og dens unger. Søknaden fra Meråker ble derfor videresendt til Miljødirektoratet. I vedtak av 25. juli har direktoratet gitt avslag på kommunens søknad om at skadefelling skal gjelde uavhengig av kjønn og alder på bjørnen. Direktoratet skriver i sitt avslag at uttak av binne med unger vil påvirke bestanden negativt og begrense muligheten for å oppnå bestandsmålet. De mener dette bør tillegges større vekt enn den geografiske differensieringen slik saken står nå, og at andre forebyggende tiltak derfor må prioriteres. De ber avslutningsvis Fylkesmannen om å vurdere og prioritere andre forebyggende tiltak i det aktuelle området.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"*

Betingende fellingstillatelser

Miljødirektoratet har i brev av 1. juni 2018 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt 3 brunbjørner. Denne kvoten ble fylt med felling av 1 bjørn i Lierne 16.6.2018. Fylkesmannen ble varslet om fellingen 17. juni kl 00:03. Miljødirektoratet ble varslet umiddelbart etter at fellingen var kjent for Fylkesmannen. Og direktoratet bekreftet at det ville bli gitt en tilleggskvotepå 2 dyr med umiddelbar virkning. Det er ikke felt bjørn som er belastet tilleggskvoten på to dyr, og gjenværende betinget kvote for region 6, 7 og 8 er følgelig to dyr.

Bestandsstatus

Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni 2018 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6-8.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. I følge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1494- 2018 ble det mest sannsynlig født 7 bjørnekull i Norge. Rapporten forteller om en liten økning i beregnede antall ynglinger av bjørn for region 6, fra 2016 til 2017. Med et beregnet antall ynglinger på 2,1 i 2017.

Bestandsrapportene fra perioden 2010-2017 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, og under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 31 individer av bjørn i regionen i 2017, 19 hanndyr og 12 binner. Dette er 2 dyr mer enn i 2016. Legger vi DNA- dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært svakt økende (2017: 38,7 % 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2014: 36,7 %, 2013: 34,3 %, 2012: 31,4 %, 2011: 30,8 %, 2010: 29,8 % og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden i 2018 er ca. 40 % (1,5 ganger så mange hanndyr som binner) som er fastsatt som måltall i rovviltforliket.

I løpet av 2018 er det så langt registrert avgang på sju bjørner i region 6, hvorav en bjørnebinne felt innenfor et rovdryavvisende gjerde 16.6.2018. Dette utgjør den høyeste avgangen av bjørn i regionen de seks siste årene. Rett nok er to av dyrene årsunger, som uansett har stor dødelighet og slik vil påvirke bestanden mindre. Men det er også for første gang i seksårsperioden felt en voksen bjørnebinne som vil ha direkte effekt på bestandsutviklingen.

Miljørettslige prinsipper

Fylkesmannen har ikke gjort noen nærmere vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens kapittel II, eller vurdert bestandsmessige konsekvenser av et eventuelt uttak av bjørn i denne saken. Dette da det her treffes vedtak om avslag på søknader om skadefelling av bjørn, med bakgrunn i rovviltforskriften § 9. Det forventes ikke at dette avslaget vil ha noen påvirkning på naturmangfoldet.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Det slippes ca. 5000 sau/lam i Meråker kommune. Beiteområdet hvor det største tapet har vært befinner seg sør for E14. Det er særlig en besetning som har hatt svært stort tap til bjørn, og denne beiter i området rundt Stordalen sør for E14. I følge kommunen er det sluppet litt over 800 søyer med lam på utmarksbeite i dette området, og området vurderes som et viktig beiteområde.

Frem til nå er det påvist 49 sau/lam drept av bjørn i Meråker kommune. Skadesituasjonen har vært pågående siden midten av juni. De aller fleste kadaverfunn (44 stk.) er gjort sør for E14, i området Fossvatna, Dalådalen og Stordalen. Det er mye som tyder på at det kan være flere skadevoldere av bjørn i Meråker, og Fylkesmannen vurderer potensialet for fremtidige skader som stort.

Hva angår muligheten for å gjennomføre andre forebyggende tiltak, vurderer Fylkesmannen at dette nå kan være hensiktsmessig. Det er innvilget midler til intensivt kortvarig tilsyn i forbindelse med skadesituasjonen, i tillegg til at det er avtalt tilskudd for hjemmebeite av dyr som ikke var sluppet når skadesituasjonen først begynte. Utover dette er det ikke søkt om tilskudd til andre forebyggende tiltak.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene.

Miljødirektoratet skriver i avslag til Meråker kommune datert 25. juli at hensynet til bestandssituasjonen på bjørn og mulige konsekvenser for den ved å ta ut binne med unge, veier tyngre enn hensynet til den geografiske arealdifferensieringen. Det at Meråker ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn skal derfor tillegges mindre vekt. Det vises til at andre forebyggende tiltak bør utprøves.

Fylkesmannens konklusjon

Etter en grundig vurdering av søknaden har Fylkesmannen ikke funnet grunnlag for å forlenge skadefellingstillatelsen på 1 bjørn i deler av Meråker kommune. Fylkesmannen forholder seg til direktoratets føringer hva angår skadefelling i områder hvor binne med unger er påvist, og vurderer det slik at skadefelling på nåværende tidspunkt derfor ikke er et aktuelt tiltak. De aller fleste kadaverfunnene i Meråker kommune er gjort i området rundt Fossvatna, altså i samme område som binne med unge ble avbildet. Å gjennomføre et fellingsforsøk i dette området, med krav om at binne med unge ikke skal felles, vil være svært krevende. Videre har man kommet så langt i beitesesongen at det er aktuelt å diskutere andre tapsforebyggende tiltak, som eksempelvis tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite. De største tapene knytter seg til området sør for E14, og Fylkesmannen er av den oppfatning at nedsanking av beitedyrene i dette området vil redusere tapene. Dette,

og at det vil kompenseres økonomisk for tidlig nedsanking, er formidlet til kommunen ved søknad om skadefelling.

Fylkesmannens vedtak:

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra Miljødirektoratet av 1. juni med tilleggskvote gitt fra og med 17. juni og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, avslår Fylkesmannen Meråker kommunes søknad om forlengelse av skadefellingstillatelse på bjørn datert 27. juli. Fylkesmannen viser også til vedtak datert 25. juli d.å., hvor Miljødirektoratet gir avslag på Meråker kommunes søknad om at felling av bjørn gjelder uavhengig av kjønn og alder.

Klagerett og andre saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages, innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. En eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Alle vedtak som angår felling av fredet rovvilt blir gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. De som ønsker å motta vedtak som angår felling av fredet rovvilt kan abonnere på vedtakene der og dermed få de tilsendt per e-post fortløpende. Abonnementet kan avgrenses til bestemte områder.

Med hilsen

Gry Tveten Aune
(e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Lina Nøstvold
Seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

